

Nr 118.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt kaptenen i Värmlands regementes reserv G. W. Falk; given Stockholms slott den 22 februari 1935.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ivar Vennerström.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 22 februari 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Vennerström anför:

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift, dagtecknad den 26 juli 1934, har rullföringsbefälhavaren vid Arvika rullföringsområde nr 48, kaptenen i Värmlands regementes reserv Gustaf Wenzel Falk gjort ansökning om erhållande av pension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Falk, som är född den 19 oktober 1870 och den 5 mars 1888 antagits till volontär vid Värmlands rege-

mente, den 7 november 1890 utnämnts till underlöjtnant vid regementet; att han sedermera befordrats till löjtnant och kapten av första klassen vid regementet samt den 25 juni 1909 erhållit avsked från sin beställning såsom kapten vid regementet; att han den 29 januari 1915 erhållit tillstånd att inträda såsom kapten i regementets reserv; att han den 1 juni 1916 förordnats till rullföringsbefälhavare vid Arvika rullföringsområde nr 48, vilken befattning han efter sistnämnda dag i oavbruten följd uppehållit; att sagda förordnande upphör från och med den 1 oktober 1935; att han i egenskap av rullföringsbefälhavare åtnjuter ett arvode av 3,180 kronor för år jämte dyrtidstillägg; samt att han uppbär pension i egenskap av reservofficer, vilken pension för närvarande utgår med 576 kronor för år jämte dyrtidstillägg.

Arméförvaltningens civila departement har i utlåtande den 27 november 1934 över ansökningen anfört bland annat följande.

Befattningarna såsom rullföringsbefälhavare och rullföringsbiträden vore huvudsakligen avsedda för militärer, som avgått från aktiv stat med pension och fyllnadspension. Innehades sådana befattningar av dylik personal, syntes tjänstgöring i nämnda befattningar, med vilka vore förenade allenast arvoden och i vissa fall arvodestillägg, icke böra medföra särskild pension.

I sådana fall, där rullföringsbiträdesbefattningar innehafvs av underofficerare, vilka icke kommit i åtnjutande av pension och fyllnadspension, hade emellertid särskild pension för tjänstgöring i befattningarna i fråga ansetts böra utgå. Så till exempel hade 1924 års riksdag medgivit, att rullföringsbiträdet vid Kristinehamns rullföringsområde nr 40 J. P. Borg finge från allmänna indragningsstaten komma i åtnjutande av en årlig pension av 600 kronor, vilket pensionsbelopp motsvarade en nyreglerad pension av 996 kronor (riksdagens skrivelse nr 306 p. 13 c). Borg hade innehaft manskapsbeställning omkring 6 år, underofficersbeställning på stat (sergeant av 2. klass) omkring $8\frac{1}{2}$ år samt tjänstgjort som rullföringsbiträde omkring $22\frac{1}{2}$ år, vadan hans anställningstid i statens tjänst uppgått till omkring 37 år. Vidare hade 1933 års riksdag jämlikt dess skrivelse den 3 juni 1933, nr 271, medgivit, att rullföringsbiträdet, löjtnanten i armén Gustaf Georg Svensson finge från och med månaden näst efter den, varunder hans förordnande såsom rullföringsbiträde upphörde, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 996 kronor. Svensson hade innehaft manskapsbeställning i nära 8 år, underofficersbeställning i omkring $5\frac{1}{2}$ år samt tjänstgjort såsom rullföringsbiträde i omkring 30 år, varför han kunnat återopa en anställningstid i statens tjänst av omkring 43 år.

I analogi härmed syntes en rullföringsbefälhavare, som icke kommit i åtnjutande av pension och fyllnadspension samt tjänstgjort å aktiv stat och såsom rullföringsbefälhavare i ungefär lika lång tid som Borg och Svensson i motsvarande beställningar eller befattningar, böra erhålla någon pension för tjänstgöring såsom rullföringsbefälhavare.

Vad anginge här ifrågasvarande rullföringsbefälhavare, hade denne icke avgått från aktiv stat med pension och fyllnadspension. Av det ovan anförda framginge vidare, att han innehaft volontär- och officersbeställning i sammanlagt omkring 21 år samt vid sin avgång från befattningen såsom rullföringsbefälhavare den 1 oktober 1935 komme att kunna räkna 19 tjänstår i nämnda befattning, vadan hans anställningstid i statens tjänst vid nämnda tidpunkt komme att uppgå till omkring 40 år. Det syntes departementet i

anledning härav och i anslutning till vad ovan anförts, som Falk borde tillerkännas någon pension från allmänna indragningsstaten i hans egenskap av rullföringsbefälhavare.

Vidkommande beloppet av pension åt Falk, syntes detsamma, enär Falks arvode såsom rullföringsbefälhavare utgjorde 3,180 kronor för år, men ovannämnde Svenssons arvode såsom rullföringsbiträde uppgått till allenast 2,730 kronor för år, böra beräknas till något högre belopp än 996 kronor, förslagsvis 1,200 kronor.

I egenskap av officer i reserven åtnjöte Falk pension, som nu utginge med 576 kronor för år men som från och med månaden näst efter den, då Falk upphört att åtnjuta arvode som rullföringsbefälhavare, komme att uppgå till 768 kronor för år. Med sistnämnda belopp syntes, enär reservpensionen hänförde sig till Falks tjänstgöring såväl å aktiv stat som i reserven, ovan angivna pensionsbelopp å 1,200 kronor böra minskas. I enlighet härmed skulle Falk tillkommande pension från allmänna indragningsstaten komma att uppgå till $(1,200 - 768 =) 432$ kronor.

På grund av vad sålunda anförts finge departementet hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Falk finge från och med månaden näst efter den, varunder hans förordnande såsom rullföringsbefälhavare upphörde, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 432 kronor.

Direktionen över arméns pensionskassa har i utlåtande den 9 januari 1935 i ärendet anfört bland annat följande.

Vid sitt avsked såsom kapten vid Värmlands regemente räknade Falk en levnadsålder av 38 år 8 månader 6 dagar och en tjänstetid av 20 år 8 månader 6 dagar efter adertonde åldersåret och var följaktligen icke berättigad att jämlikt reglementet för arméns pensionskassa den 26 februari 1904 komma i åtnjutande av någon pension från arméns pensionskassa och sålunda ej heller av någon fyllnadspension av statsmedel. Hade Falk kvarstått i tjänst till uppnådd pensionsålder, skulle han vid sitt avsked varit berättigad åtnjuta pensionsförmåner med 3,990 kronor, därav 600 kronor pension i 5. klassen av arméns pensionskassa och 2,120 kronor fyllnadspension jämte 1,270 kronor pensionsförbättring av statsmedel, varjämte han jämlikt kungörelsen den 18 juni 1925 med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer från och med den 1 juli samma år därå skulle hava erhållit pensionsförhöjning med 522 kronor.

Slutligen har *statskontoret* i utlåtande den 15 februari 1935 anfört i huvudsak följande:

Ämbetsverket hade vid flera tillfällen framhållit, att befattningarna vid försvarsväsendets rullföring vore avsedda för pensionerade militärer och att tjänstgöringen vid denna rullföring ansetts icke böra föranleda till beviljande av pension. Endast i några fall, där rullföringsbiträde tidigare varit i militärtjänst, men avgått utan åtnjutande av pension, hade tjänstgöringen vid rullföringen föranlett till beviljande av pension av statsmedel.

Falk hade avgått från beställning å aktiv stat år 1909 vid nära 39 års ålder, återinträtt som officer i reserven år 1915 och komme att vid avgången från sin befattning vid rullföringen kunna räkna 19 års tjänstgöring vid densamma. De i detta ärende föreliggande omständigheterna syntes alltså äga stor likhet med dem, som framkommit i de av arméförvaltningens civila departement åberopade precedensfallen. Vid sådant förhållande ansågo sig statskontoret icke böra motsätta sig, att åt Falk utverkades någon pension från allmänna indragningsstaten. I fråga om beloppet av denna pension

hade statskontoret intet att erinra mot den av arméförvaltningen gjorda hemställan.

Departements-
chefen.

Då befattningarna såsom rullföringsbefälhavare torde få anses vara huvudsakligen avsedda för pensionerade militärer, synes tjänstgöring av ifrågavarande art i regel icke böra föranleda beviljande av pension. Med hänsyn därtill att Falk innehåft volontär- och officersbeställning sammanlagt cirka 21 år samt vid sin avgång från befattningen såsom rullföringsbefälhavare den 1 oktober 1935 kommer att kunna räkna 19 tjänstår i nämnda befattning, i följd varav hans anställningstid i statens tjänst vid berörda tidpunkt kommer att uppgå till omkring 40 år, anser jag likväl i detta fall skäl föreligga för utverkande av pension. I fråga om storleken av pensionen ansluter jag mig till arméförvaltningens civila departements av statskontoret biträdda förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kaptenen i Värmlands regementes reserv Gustaf Wenzel Falk må från och med månaden näst efter den, varunder hans förordnande såsom rullföringsbefälhavare upphör, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 432 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hans Edsberg.